

Skyltprogram

JÄRFÄLLA KOMMUN

Innehåll

Inledning	5
Riktlinjer för placering och utformning	7
Om överetablering, reklambudskap	7
Huvudriktlinjer	7
Fasadskyltar	8
Fristående skyltar	9
Hänvisningsskyltar	9
Skyltar på tak	10
Byggskyltar	10
Mer ovanliga typer av skyltar	10
Ljusanordningar	10
Mindre skyltar som inte kräver bygglov	10
Förutsättningar inom olika områden i Järfälla	13
Park- och naturområden	13
Bostadsområden	13
Verksamhetsområden	14
Områden för allmänt ändamål	14
Områden med kulturhistoriskt värdefull bebyggelse	14
Kommersiella områden, handelsområden	15
Vepor och banderoller – tidsbegränsat lov	16
Vägar, trafikområden och allmän platsmark	16
Områden som används av ideella föreningar	17
E18-stråket	17
Mått och avstånd	17
Tillgänglighet	19
Ansökan	19
Varför krävs det bygglov för skyltar?	20

Inledning

Stockholmsregionen förväntas växa kraftigt fram till år 2030 enligt den regionala utvecklingsplanen RUFSS 2010. Järfälla kommun står inför åtaganden att bygga fler bostäder, arbetsplatser och verksamheter med tillhörande infrastruktur. Det ökar behovet av information och skyltning och det behövs ett nytt uppdaterat skyltprogram.

Vi påverkas mycket av de miljöer och stadsrum vi vistas i, det kan vara positivt eller negativt. Information och reklam i dessa miljöer påverkar oss också i stor utsträckning, både medvetet och omedvetet. Programmets ambition är att stödja verksamheterna i den fortgående utvecklingen.

Programmets syfte

För att underlätta för en god skyltkultur i kommunen behövs ett samlat underlag för bedömningen av ärenden om skyltar, underlaget ska vara allmänt tillgänglig information.

Syftet med skyltprogrammet är också att upplysa och förtydliga om gällande lagstiftning och kommunens syn på skyltning, så att enskilda fastighetsägare, företag, butiksägare, föreningar m.fl. ska kunna tillgodose sina skylt- och informationsbehov på ett bra sätt.

Målet är att skapa skyltning som utgör positiva tillskott i miljön och som samtidigt tillgodoser aktörernas intressen.

Programmet ska vara ett levande dokument där bindande delar fortlöpande hålls uppdaterade, till exempel lagändringar.

Järfälla kommun

En strävan i svensk byggnadstradition är att skapa vackra och harmoniska helheter. Byggnader utformas så att de samspelar med sin omgivning; gator, torg, grönska, gångstråk etcetera Helheten byggs upp av delarna, där skyltar är en inte oviktig sådan del.

Järfälla är i stora delar utbyggt på ett sådant sätt att bebyggelsen är lätt avläsbar. Bostäder, verksamheter och centra är oftast åtskilda och husen har i funktionalistisk anda utformats så att vi genast förstår vad de innehåller. Skyltarnas tecken och texter ger den kompletterande informationen.

Exempel på skylt med neobelysning som ofta fungerar väl även i dagsljus.

Riktlinjer för placering och utformning

Skyltar ska vara väl avgränsade i storlek, antal och lyskraft och bör anpassas till byggnadens, platsens eller gaturummets proportioner.

Skyltar ska inte verka störande på omgivningen.

Skyltar ska även anpassas väl med hänsyn till sitt innehåll och budskap. Bra skyltning bidrar till en god helhetsmiljö. Bra skyltning ska fungera både i dagsljus och i mörker.

Om överetablering, reklambudskap

Flera skyltar som säger samma sak ger inte bättre information, utan intrycket blir snabbt rörigt, vilket motverkar det egentliga syftet med skyltningen.

Skylten ska i regel sitta i anslutning till den avsedda verksamheten. Ofta finns anvisad plats för skyltning på byggnaden i anslutning till en entré.

Skyltar ska inte innehålla allmänna reklambudskap utan i första hand informera om verksamheten på platsen genom företagsnamn och logotype eller symbol. Reklambehovet löses genom andra medier.

Textens utformning och innehåll hör också till bedömningen av ett förslag.

Huvudriktlinjer

Skyltning är viktig för verksamhetsutövaren och för det offentliga rummet. Kommunens uppgift är att handlägga ärenden om skyltlov, men har också ambitionen att ge råd och vägledning vid utformning och placering av skyltar

1. Skyltar skall ses som delar i helheten och fungera både i dagsljus och i mörker.
2. Skyltar skall anpassas till den omgivande miljöns skala vad gäller storlek och lyskraft.
3. Utformning och placering ska underordna sig byggnadens arkitektoniska förutsättningar, till exempel fasadens huvudindelning. Viktiga byggnadselement som pelare, hörn eller listverk ska hållas fria från skyltar.

Riktlinjer för kommunens stadsdelscentrum:

4. Skylt och annan motsvarande anordning får endast placeras på och intill den byggnad, som informationen avser. Dessutom ska den ta hänsyn till trafiksäkerheten.
5. På byggnader skall skyltar placeras på fasader under takfot. Skyltar får placeras på höjd som motsvarar placering av skylt på intilliggande byggnad.

Riktlinje för motorvägszonen E18-stråket:

6. Skyltar och andra reklamordningar med inriktning mot motorvägen E18 (med av- och påfarter) får endast i första hand informera om på platsen bedrivna verksamhet, såsom företagsnamn logotype och dylikt.

Fasadskyltar

Utformnings- och anpassningskrav gäller. En fasadskylt ska anpassas efter byggnadens förutsättningar, sin omgivning och även till skalan i gaturummet.

Det ska på ett naturligt sätt gå att visuellt koppla ihop skylten till aktuell verksamheten, det vill säga skylten ska placeras i nära anslutning till verksamheten.

Skyltar på fasad som placeras högre upp ska helst utföras som friliggande/genombrutna bokstäver för bästa resultat, som neonskyltar eller motsvarande teknik.

Fasadskyltar får ibland en belysning som är bländande eller på annat sätt störande för boende eller omgivningen i övrigt, sådant ska undvikas redan i valet av skylt. Till exempel kan skyltar med mörk text på vit eller ljusst lysande botten ofta upplevas som bländande och störande.

Samlad och enskild fasadskylt i dagsljus och mörker

Bildexempel på mindre diskret kabeldragning till fasadskylt.

Exempel på fasadskyltar med genombrutna bokstäver med s.k. corona-effekt, syns också väl i mörker.

Fristående skyltar

Exempel på sådana är stolpskylt, pylonskylt, reklamtavlor, skyltvitriner, samlingsskylt, ljustavlor.

Sådana fristående skyltar på marken ska placeras med omsorg och hänsyn ska tas till omgivningen och situationen på platsen som bör vara en stadslik miljö som ingår i ett bebyggelsemässigt sammanhang och som är i balans med skalan i omgivningens bebyggelse.

De får inte påverka trafiksäkerheten negativt. Befintliga markledningarna får heller inte påverkas. Höjd och storlek anpassas, bland annat till motsvarande intilliggande skyltar så att balans i skalan skapas. Markägarens godkännande krävs.

Fristående inifrån belyst skyltvitrin och en stolpskylt.

Hänvisningsskyltar

Med hänvisningsskylt avses en vägvisande skylt för en enskild verksamhet som är placerad på ett annat ställe än själva verksamheten. Lov ges inte till sådana utlokaliserade enskilda hänvisningsskyltar eftersom det snabbt skulle medföra för många skyltar med motsatt effekt som följd, det vill säga svårare att orientera sig och hitta rätt i kommunen. Frågan ska lösas med allmänna gatunamn- och gatnummerskyltning. På så vis blir hänvisningen entydig. Kommunen ansvarar för detta.

Exempel på lämpliga företagsskyltar på kvartersmark synliga från gatan.

Exempel på skylt på tak som kan anses motiverad, Jakobsbergs centrum.

Skyltar på tak

Taklandskapet ska vara fritt från skyltar, skyltar ska således inte placeras ovan takfot eftersom det lätt kan skymma andra byggnaders skyltar och skapa onödig konkurrens om blickfånget.

Endast i undantagsfall tillåts skylt på tak eller ovan takfot. Till exempel skyltarna för Jakobsbergs Centrum på Posthuset och för Veddesta Centrum, de har ett stort allmänt intresse som stadsdelscentrum och kommer många till del.

Exempel på typiska byggs skyltar.

Byggs skyltar

Byggplatsskyltar – ingår vanligtvis i bygglovet om de inte placeras på en annan tomt än själva byggtomten, i så fall söks först separat tidsbegränsat bygglov, sedan markupplåtelse med polistillstånd om det är på allmän platsmark, kommunens mark.

Mer ovanliga typer av skyltar

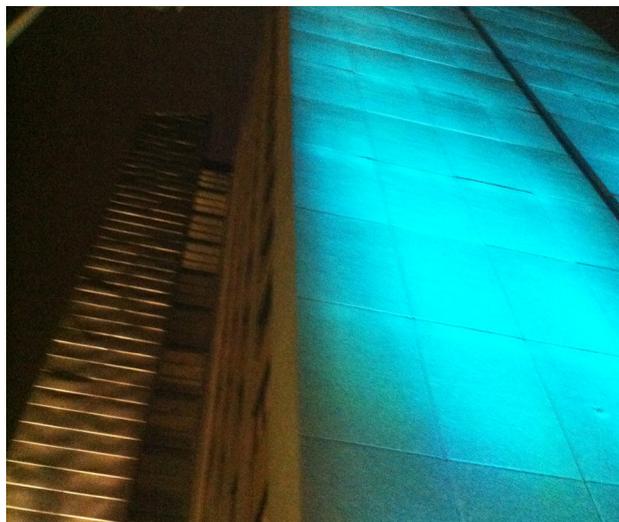
Bildväxlande, flygande, mobila, tredimensionella eller andra mer ovanliga typer av skyltanordningar lämplighetsprövas från fall till fall efter aktuella förutsättningar.

Ljusanordningar

Exempelvis ljussättning av husfasader, andra byggnadsverk som broar och tunnlar eller träd, kräver bygglov.

En permanent iscensättning (ljusanordning) med ljus ska ha god färg-, form- och materialverkan och ha en effekt som främjar en god helhetsverkan.

De ska i likhet med skyltar inte verka störande på omgivningen eller på trafiksäkerheten.

Mindre skyltar som inte kräver bygglov

På platser som torghandel, uteserveringar, torgytor och trottoarer går det att hyra plats av kommunen, då gäller lokala föreskrifter. Det gäller även s.k. vippskyltar, "gatupratrare" som tas in på kvällen, reklamytor invid butiker och kiosker, (se lokala ordningsföreskrifter).

Butiker kan också hyra mark av kommunen för viss utplacering av varor. Avtal ska tecknas med kommunen.

Oavsett om det gäller mindre skyltar eller skyltvaror måste ansökan om tillstånd göras hos polisen. Polisen tar avgift för att behandla ansökan. Kommunen får del av ansökan och lämnar yttrande och anvisningar. Polisen besvarar ansökan och skriver ut ett tillståndsbevis. Kommunen tar ut en avgift för själva markupplåtelsen enligt fastställd taxa.

För kommunens anvisningar om sådana skyltar, se under hänvisningar - vägar och trafik/torg och allmänna platser.

Valaffischer tillåts enligt de allmänt gällande reglerna i bland annat Lagen om särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning, se avsnittet om lagstiftning.

Affischering är bara tillåtet på allmänna anslagstavlor.

Exempel på "gatupratrare"

Förutsättningar inom olika områden i Järfälla

Var i kommunen en skylt är tänkt att placeras ingår också i bedömningen. Olika typer av områden har olika förutsättningar och hänsyn ska tas till dess karaktär och funktion.

Park- och naturområden

Kommunen är vanligtvis huvudman för sådana områden och platser. Här kan behövas speciellt utformade skyltar för att passa in i omgivningen eller på platsen. Parker omfattas i regel av detaljplan och prövningen sker i samråd med stadsträdgårdsmästaren.

Det finns både kommunala naturreservat och sådana som Länsstyrelsen råder över. För naturskyddsområde gäller områdets egna skyddsbestämmelser, till exempel om och hur man får skylta.

För oreglerad naturmark gäller Miljöbalken, det kan till exempel det krävas strandskyddsdispens för att sätta upp en skylt vid en sjö eller vattendrag.

Bostadsområden

I bostadsområden bör det i regel inte förekomma reklamskyltar. Men där verksamhetsskyltar ändå förekommer, kan de tillåtas där det finns utrymme. Det kan till och med få en positiv effekt om de utförs varsamt, på så sätt att det kan bli ett tillskott med en verksamhet av annat slag i miljön, en blandad funktion.

Orienteringsskyltar för ett bostadsområde kan finnas för att underlätta orienteringen inom ett stor kvarter eller motsvarande delområde.

Exempel på godtagbar skylt vid verksamhetsområde

Verksamhetsområden

Vid arbetsområden med flera företag föreslås att en gemensam samlingsskylt med företagsinformation, vägvisning och så vidare, placeras vid till exempel områdesentréerna.

Samlingsskyltar vid verksamhetsområden skall utformas med hänsyn till kringliggande bebyggelse, det offentliga rummets karaktär och till trafiksäkerheten.

Utöver det är fasadskylt med företagsnamn och logotype invid verksamheten möjligt att ha.

Allmänna byggnader brukar ha sitt namn på fasaden.

Skylt för allmänt ändamål med vägvisande funktion.

Områden för allmänt ändamål

Till exempel skolor, sjukhus, idrottsplatser.

Skyltar ska informera om verksamheten samt vara vägvisande/orienterande. Kommunvapnet sätts ofta upp på fasaden om det är en kommunal skola, men även skolor i annan regi bör ha skolnamnet väl synligt.

Exempel på godtagbar anpassning till byggnad med kulturhistoriskt värde.

Områden med kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

Byggnader och bebyggelseområden med särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värden ska skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska då göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.

Skyltar ska i sådana fall anpassas efter platsens förutsättningar och karaktär. Här gäller alltså krav på varsamhet och förbud mot förvanskning. Prövning sker i samråd med Järfälla kultur.

Som exempel kan nämnas, Kyrkbyn och Tingsbyn i Barkarby.

Det finns också områden med så kallade områdesbestämmelser, vilka även kan reglera hur skyltning får utföras. Det finns till exempel vid Görvälns slott.

Kommersiella områden, handelsområden

Barkarby handelsplats och stadsdelscentrum – Jakobsberg, Veddesta, Viksjö och Kallhäll centrum, Barkarby centrum och Stäket.

Här blir det ofta kommersiellt inriktad skyltning. Målet är ändå att skapa och upprätthålla en lämplig balans i skyltningen för att motverka överetablering och samtidigt en bra stadsbild. Handelsområdena kan i regel tåla skyltning i lite större omfattning än andra områden då de av tradition och till sin funktion ofta har ett naturligt inslag av skyltning. Huvudregeln gäller dock, att skyltar inte ska innehålla rena reklaminslag, utan reklam ska föras via andra medier och kanaler. Därför finns möjligheten till tidsbegränsade inslag, som till exempel vepor i samband med en kampanj eller liknande.

Det är viktigt att värna om likhetsprincipen i ärenden om skyltning i allmänhet och inom handelsområden synnerhet i och med det kommersiella trycket. Enskilda aktörer ska inte ges för stort utrymme på bekostnad av andra. Balansen i stadsbilden rubbas lätt när fler tvingas visa sin närvaro ännu mer, syftet med skyltningen försvåras och motverkas.

Samlingsskyltar vid köpcentra skall utformas med hänsyn till kringliggande bebyggelse, det offentliga rummets karaktär och till trafiksäkerheten.

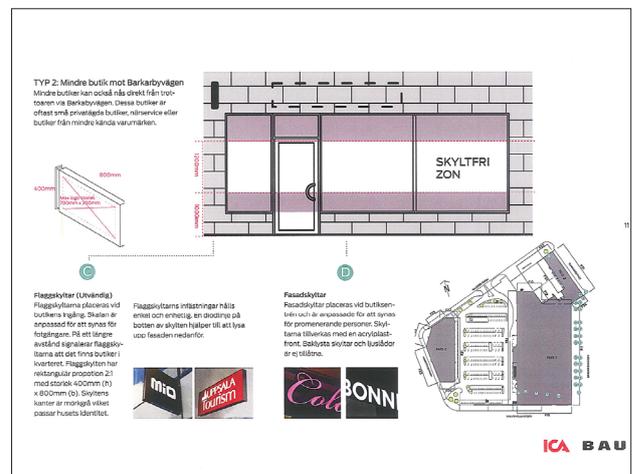
Inom handelscentrum eller -kvarter är det en fördel om lokala skyltprogram tas fram av fastighetsägaren för att på så sätt skapa en ännu tydligare ordning på platsen.

Exempel på skylt på tak som kan anses motiverad, Veddesta centrum.

Exempel på samlingsskylt för en handelsplats.

Exempel på regleringar i en fastighetsägares eget skyltprogram.

Typiskt exempel på vepa som kräver tidsbegränsat lov.

Vepor och banderoller – tidsbegränsat lov

Så kallade vepor och större banderoller har som syfte att väcka plötslig uppmärksamhet bygger på ett överraskningsmoment och är inte avsedda som en permanent lösning. De tar mycket plats i det offentliga rummet och bör därför betraktas som tillfälliga mellanspel i sitt sammanhang. Därför ges tidsbegränsat lov till vepor och banderoller.

Ett exempel kan vara ett företags nyetablering eller annan kampanj.

Information och budskap ska hålla sig inom ramarna för typen av verksamhet.

För vepa beviljas tidsbegränsat bygglov för max 3 månader åt gången och intervallet mellan en uppsättning och nästa skall vara minst samma tidsperiod.

Avgift för tidsbegränsat lov är 75 % av ordinarie avgift.

Exempel på orienterande/vägvisande skyltsymboler för allmänt ändamål.

Vägar, trafikområden och allmän platsmark

Att hitta i kommunen

Kommunen ansvarar för vägvisning och trafikinformation. Trafikskyltar ingår också i helhetsbilden och de regleras genom Vägmärkesförordningen och sköts av kommunen respektive Trafikverket.

Skyltar inom trafikområden får inte försämra trafiksäkerheten genom att skymma sikten, distrahera, blanda trafikanterna eller heller orsaka allvarlig skada vid påkörning. Platsens och trafikens komplexitet avgör om en skylt är lämplig i sammanhanget. Saken prövas från fall till fall och görs i samråd med trafikkontoret.

I ett mer eller mindre komplext stadslandskap behövs bra vägvisning. Vägvisningen styrs enligt kommunens övergripande vägvisningsplan.

Att hitta i Järfälla ska först och främst ske genom den allmänna vägvisningsplanen och genom en tydlig adress- och nummersyltning. Då ges en enhetlig och entydig vägvisning, samma för alla och för hela kommunen. Adress- och nummersyltning bör utvecklas kontinuerligt, bland annat med nya eller kompletterande gatunummer- och gatunamnskyltar enligt gällande aktuell standard.

Enskilt utplacerade orienteringsskyltar ska generellt sett inte förekomma i kommunen. Det skulle medföra överetablering med otydlighet och försämrad orientering som följd.

Informationsplats för Veddesta verksamhetsområde utmed allmän väg, Viksjöleden.

Områden som används av ideella föreningar

Kolonitradgårdar, idrottsföreningar, båtklubbar.

Lovplikt för skylt gäller som vanligt.

Föreningen söker lovet, flera åtgärder bör samordnas, till exempel olika idrottsföreningars skyltar inom samma anläggning.

E18-stråket

Skyltar eller andra ljusanordningar utmed E18-korridoren bör endast i undantagsfall förekomma.

Företag får ha sitt namn på den byggnad där man har sin verksamhet, dock inte rena reklambudskap.

Vid vägområde för allmän statlig väg (E18 med på- och avfartsramper och Rotebroleden) är väghållningsmyndigheten Trafikverket sakägare i ärenden om uppförande av skyltar och reklamanordningar. Utom planlagt område, men inom 50 meter från vägområdet krävs Länsstyrelsens/Trafikverkets tillstånd. Utanför vägområdet kan det vara Naturvårdsverket som är sakägare.

En planerad bearbetning av motorvägens sträckning genom Järfälla är en återkommande diskussion i kommunen. Det finns idag ett behov av att synliggöra kommunen mer för alla som passerar igenom Järfälla på motorvägen. Det är en del av kommunens kommunikationsstrategi.

Möjlighet ska finnas för kommunen att gestalta delar av vägsträckan i någon form, till exempel välkommensskyltar vid kommungränserna eller liknande. Förslagen prövas mot lagstiftningen som vanligt.

Mått och avstånd

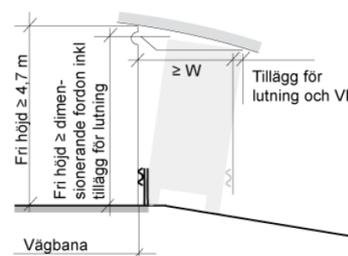
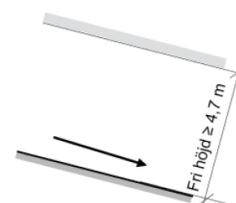
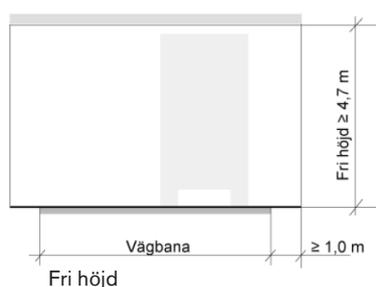
Mått från mark till underkant utstickande skylt över gångbana min cirka 3 meter med hänsyn till större driftfordon.

Mått från mark till underkant skylt som kragar ut över allmän väg ska vara minst 4,8 meter.

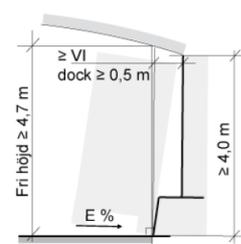
Hur nära väggkanten en skylt kan placeras beror i första hand på trafiksäkerheten och i andra hand på driften. Trafiksäkerhetsaspekten bedöms bland annat utifrån Trafikverkets riktlinjer för sidoområden (VGU2012) och beror på hastighet och trafikmängd på vägen. 1 meter kan accepteras om trafiksäkerheten tillåter.

För att träd inte ska skymma skyltar och driften inte hindras kan ett minsta avstånd anges – 2,5 meter mellan skylt och trädstam.

Vägområdet = vägbanornas bredd inklusive bankfot eller slänkrön. (definition enligt Väglagen och Trafikverket.)

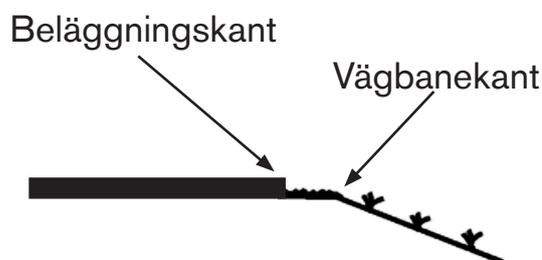
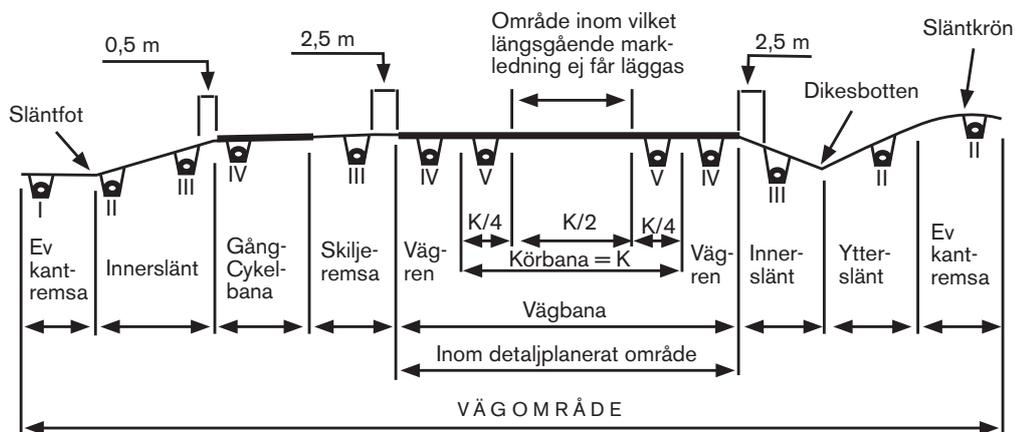

Fri höjd under konstruktioner och skyddade med räcke

Räcke vid pelare eller övergång barriär/tunnel/vägport od

Fri höjd från mark till underkant skylt som kragar utöver trottoar, gång- och cykelbana, torgyta ska vara 3,0 m.

Definitioner av vägområde och väggkant enligt Trafikverket.

Tillgänglighet

Regler om tillgänglighet för skyltning finns idag i byggregelverket.

I Boverkets byggregler (BBR) anges i avsnitten ”Orienterande skyltar på tomter” och ”Orienterande skyltar i byggnader” att orienterande skyltar på platser dit allmänheten har tillträde skall vara tillgängliga och användbara. De bör vara lättbegripliga och lättlästa, ha ljushetskontrast och vara placerade på lämplig höjd så att de kan läsas/höras av personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga eller annan funktionsnedsättning. Det bör placeras där man förväntar sig att de ska finnas och så att man kan komma tätt intill dem. Textstorleken bör väljas efter läsavståndet och ytan bör inte ge upphov till reflexer. Skyltar bör vara kompletterade med bokstäver i upphöjd relief samt i vissa fall med punktskrift och talad information och tydliga, lättförståeliga och välkända bildsymboler.

Elektronisk skyltning bör vara utformad så att personer med nedsatt orienteringsförmåga kan uppfatta och förstå den.

Boverkets föreskrifter och allmänna råd för bland annat skyltning vid nyanläggning av allmänna platser eller annan anläggning än byggnad, (ALM 1 och 2), säger att det ska finnas informationsskyltar så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga lättare kan använda platsen eller anläggningen och hur de bör utformas.

Hur hinder i form av bristande befintlig skyltning och skyltar kan avhjälpas finns i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om enkelt avhjälpna hinder (HIN 1 och 2).

Ansökan

För att ett skyltärende ska kunna behandlas så effektivt och rättssäkert som möjligt behövs de här uppgifterna i en ansökan:

1. **Blankett för "Ansökan om bygglov"** med originalunderskrift av sökande/betalningsansvarig. Blanketter finns på kommunens webb-plats/blankettarkivet och kan även fås via kommunens Servicecenter.
2. **Situationsplan/tomtkarta** skala 1:400 eller motsvarande ritning. Karta kan beställas på kommunens kartavdelning via kommunens Servicecenter.
3. **Fasadritning** med skylten inritad i skala 1:100. Fasadritningar på befintlig fastighet kan tillhandahållas per e-post av bygglovenheten eller Servicecenter.
4. **Skyttritning** i lämplig skala (till exempel 1:20) med budskap, utseende, mått och annan teknisk information, till exempel infästningar, ledningsdragning och belysning.
5. Förslag till **Kontrollplan**, det vill säga på en lista på kontrollpunkter, först och främst: att skylten sätts upp enligt bygglovet. Förlaga till Kontrollplan finns hos bygglovenheten/Servicecenter.

Ritningar ska vara fackmannamässigt utförda och lämpliga för arkivering (svarta linjer på vitt papper) i något A-format.

Kommunen har arkiveringskrav, även på skyltärenaden, varför ritningsunderlag krävs. Fotomontage gäller (tillsvidare) inte som bygglovhandling, men är ett bra komplement. Byggnadsnämnden kan dock från fall till fall bestämma att ett fotomontage kan godtas istället för fasadritning.

Vid tekniskt avancerade större skyltar och skyltanordningar kan en certifierad kontrollansvarig enligt PBL komma att behövas.

Det går att söka tidsbegränsat bygglov för en skylt, till exempel vepor och banderoller, som ges lov upptill tre månader åt gången. På ansökningsblanketten finns en ruta att kryssa i för det.

Avgifter/taxa

Ansökan prövas som ett bygglov. Avgifterna tas ut enligt bygglovtaxan antagen av Kommunfullmäktige (2011-05-30). Avgiften baseras på prisbasbeloppet som uppdateras varje år.

Tabell 19 i bygglovtaxan

Några exempel på avgifter med 2014 års prisbasbelopp (44 400 kr):

- Skylt, skyltpelare, stadspelare > 10 kvm – 7 992 kr
- Skylt, skyltpelare, stadspelare < 10 kvm – 3 197 kr
- Kostnad för kungörelse i Post och Inrikes Tidningar i samband med beslut tillkommer alltid med 306 kr.
- Avgiften för tidsbegränsat lov är 75 % av ordinarie avgift.
- Ytterligare avgifter kan tillkomma vid planavvikelse, timsättning för besiktning, samråd etcetera

Skylt på kommunens mark – markupplåtelseavtal

Om en skylt ska placeras på kommunal mark/allmän platsmark ska markupplåtelseavtal tecknas med kommunen. Det kan vara antingen plan- och exploateringskontoret eller Park och Gata. Respektive enhet upplyser om vilka taxor och avgifter som gäller.

Även polistillstånd krävs vid uppställande av en skylt eller skyltanordning som står på allmän platsmark (Lag med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning).

Hänvisningar

För upplysningar och information hänvisas till bygglovenheten via kommunens Servicecenter tel: 08-580 285 00, och till kommunens webbplats www.jarfalla.se

Webblänkar

www.riksdagen.se
www.boverket.se
www.trafikverket.se
www.polisen.se
www.skl.se
www.jarfalla.se/vagar--trafik/torg-och-allmanna-platser
www.jarfalla.se/bygga-bo--miljo/bygglov/vanliga-atgarder-a-o
www.jarfalla.se/vagar--trafik/torg-och-allmanna-platser/tillstand-och-regler
www.jarfalla.se/kommun--politik/planer-och-styrdokument

Ansökningar skickas till:

Bygglovenheten 177 80, JÄRFÄLLA

Varför krävs det bygglov för skyltar?

Kravet på bygglov för skyltar grundar sig i att skyltar ingår som delar i det offentliga rummet. Även om skylten sitter på en privat fastighet blir den ändå en del av det offentliga sammanhaget, den gemensamma gatan eller torget, något som alla tar del av, vare sig man vill eller inte. Det blir ett allmänt intresse på samma sätt som en byggnad blir det.

Bestämmelserna

Uppsättning av skyltar och ljusanordningar regleras av:

- Plan- och bygglagen med förordning (PBL, PBF)
- Väglagen
- Miljöbalken
- Ordningsslagen
- Lag med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning
- Förordning om gatuhållning och skyltning
- Järfällas lokala ordningsföreskrifter och allmänna anvisningar om skyltning

Plan- och bygglagen PBL (2010:900)

Plan- och byggförordningen PBF (2011:338)

Det krävs tillstånd i form av ett bygglov för att sätta upp en skylt inom område med detaljplan. Vid uppsättning av skyltar utom planlagt område krävs Länsstyrelsens tillstånd.

Ur förordningstexten:

6 kap. Lov och anmälan m.m.

Bygglov för skyltar och ljusanordningar

- 3 §** I områden som omfattas av en detaljplan krävs det bygglov för att sätta upp, flytta eller väsentligt ändra skyltar eller ljusanordningar.
- 4 §** Kommunen får i områdesbestämmelser bestämma att det krävs bygglov för att sätta upp, flytta eller väsentligt ändra skyltar eller ljusanordningar ...

Görvälns slott med omgivningar omfattas av områdesbestämmelser, som bland annat reglerar hur skyltningen får göras.

I Plan- och bygglagen finns de bestämmelser som reglerar var och hur vi får sätta upp skyltar och ljusanordningar, som alltså blir både ett enskilt och ett allmänt intresse.

Ur lagtexten:

2 Kap. Allmänna och enskilda intressen

- 1 §** Vid prövningen av frågor enligt denna lag ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen.
- 2 §** Planläggning och prövningen i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt denna lag ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov...
- 6 §** Vid planläggning och i ärenden om bygglov enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till
1. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan,
 2. skydd mot uppkomst och spridning av brand och mot trafikolyckor och andra olyckshändelser,
 3. möjligheter för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga att använda området, och
 4. behovet av framtida förändringar och kompletteringar.

Skyltar ska inte störa omgivningen

Det finns krav som gäller hur skyltar ska vara utförda.

Ur lagtexten:

8 kap. Krav på byggnadsverk, byggprodukter, tomter och allmänna platser

Placering och utformning

- 1 §** En byggnad ska
1. vara lämplig för sitt ändamål,
 2. ha en god form-, färg- och materialverkan
- 3 §** I den omfattning som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 2 § ska det som enligt 2. 1 § gäller för en byggnad också gälla för skyltar och ljusanordningar.
- 9 §** Planläggning av mark och vattenområden samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk, skyltar och ljusanordningar enligt denna lag får inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket, skylten eller ljusanordningen kan medföra en sådan påverkan på grundvattnet eller omgivningen i övrigt som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt.

Hänsyn till omgivningen gäller alltid.

Ur lagtexten:

Förbud mot förvanskning

- 13 §** En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas.
- Första stycket ska tillämpas också på
1. anläggningar som är bygglovspliktiga enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 7 §,
 2. tomter i de avseenden som omfattas av skyddsbestämmelser i en detaljplan eller i områdesbestämmelser,
 3. allmänna platser, och
 4. bebyggelseområden.

Om någon sätter upp en skylt utan tillstånd när det krävs, medför det straffavgift/sanktionsavgift motsvarande annat olovligt byggande. Byggnadsnäm-

den sköter tillsynen över detta. Avgifterna är fasta och baseras på prisbasbeloppet och de finns angivna i plan- och byggförordningen.

Ur förordningstexten:

9 kap. Byggsanktionsavgifter

Allmänna bestämmelser

1 § En byggsanktionsavgift enligt 11 kap. plan- och bygglagen (2010:900) ska tas ut för de överträdelser och med det belopp som följer av detta kapitel. Avgiften fastställs med tillämpning av det prisbasbelopp som gäller för det år som beslutet om avgiften fattas. Avgiften får uppgå till högst 50 prisbasbelopp. Förordning (2013:308).

Skyltar och ljusanordningar:

14 § Byggsanktionsavgiften för att trots förbudet i 10 kap. 3 § plan- och bygglagen (2010:900) påbörja en sådan åtgärd i fråga om en skylt eller en ljusanordning som kräver lov enligt 6 kap. 3 eller 4 § innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked är

1. för en skylt, 0,1 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,025 prisbasbelopp per kvadratmeter av skyltens area, och
2. för en ljusanordning, 0,0625 prisbasbelopp. Förordning (2013:308).

Miljöbalken MB (1998:808)

Bestämmelserna i Miljöbalken har som syfte att skydda naturmiljön, växt- djurlivet från negativ påverkan och att värna om allemansrätten och natur- och kulturområden.

Tillstånd krävs normalt för att sätta upp skyltar inom naturområden som saknar detaljplan eller områdesbestämmelser.

Skyltar får till exempel inte sättas upp inom strandskyddsområde (utan strandskyddsdispens).

För kommunala eller statliga naturreservat, finns särskilda bestämmelser vilka kan reglera frågan om skyltning.

Det finns undantag, utan tillstånd från kommunen får man sätta upp skyltar för att avvisa besökare från områden där det är uppenbart att allemansrätten inte gäller, främst handlar det om tomt-/hemfridszon.

Det är också tillåtet att sätta upp en skylt som varnar för verklig fara, av typen ”Varning för tjuren” vid en beteshage med tjurar.

Väglagen VL (1971:948)

Inom vägområde beslutar Trafikverket. Bestämmelserna i väglagen gäller de allmänna vägarna, för Järfällas del E18 med av- och påfarter, det så kallade E18-stråket samt Rotebroleden.

Väglagen gäller inom vägområdet, den mark som tagits i anspråk för väganordningar.

Ur lagtexten:

Ordnings- och säkerhetsföreskrifter

43 § Inom ett vägområde får inte utan väghållningsmyndighetens tillstånd

1. uppföras byggnader, göras tillbyggnader eller utföras andra anläggningar,
2. vidtas andra åtgärder som kan inverka menligt på trafiksäkerheten eller vara till olägenhet för vägens bestånd, drift eller brukande.

46 § Inom ett avstånd av 50 meter från ett vägområde får inte utan länsstyrelsens tillstånd skyltar eller därmed jämförliga anordningar för reklam, propaganda eller liknande ändamål finnas uppsatta utomhus.

I samband med tillstånd får länsstyrelsen meddela de föreskrifter som behövs med hänsyn till trafiksäkerheten.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte:

1. inom områden med detaljplan eller
2. för sådana anordningar som är uppsatta på byggnader för upplysning om affärsrörelse eller annan verksamhet på stället eller
3. för anslagstavlor för meddelanden som rör kommunala angelägenheter, föreningsammansatraden, auktioner eller dylikt,
4. åtgärder för vilka bygglov krävs. Lag (1991:605).

Vägmärken regleras av Vägmärkesförordningen 2007:90

Vägområdet enligt Trafikverkets definition räknas från högst 2 m. utanför vägbansens bankfot eller slänkrön.

Ordningslagen (1993:1617)

Ordningslagen kräver polistillstånd för att sätta upp skylt eller liknande anordning på allmän platsmark.

Ur lagtexten:

3 kap. Allmän ordning och säkerhet

Användningen av offentlig plats

1 § En offentlig plats inom detaljplanelagt område får inte utan tillstånd av polismyndigheten användas på ett sätt som inte stämmer överens med det ändamål som platsen har upplåtits för eller som inte är allmänt vedertaget. Polistillstånd behövs dock inte, om platsen tas i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och utan att inkräkta på någon annans tillstånd. I fråga om allmänna vägar gäller kravet på polismyndighetens tillstånd endast sådana åtgärder som inte är reglerade i väglagen (1971:948).

2 § Polismyndigheten skall inhämta yttrande från kommunen innan tillstånd ges för att ta i anspråk en offentlig plats. Om kommunen avstyrker ansökan, får tillstånd inte meddelas. Om kommunen för tillstyrkan uppställer villkor enligt 15 §, får tillstånd meddelas endast om det förenas med dessa villkor. Kommunen skall inte höras i tillståndsärendet, om detta avser

1. mark som förvaltas av någon annan än kommunen, eller
2. annan kvartersmark än som avses i 1 kap. 2 § första stycket 3, om den är avsedd att tas i anspråk enligt nyttjanderättsavtal med kommunen.

Lokala föreskrifter m.m.

- 8 §** Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en kommun får meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats (se nedan lokala ordningsföreskrifter).

Lag med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning (1998:814)

För skyltar som är placerade utom planlagt område utövar kommunen den omedelbara tillsynen, Naturvårdsverket har den centrala tillsynen.

Ur lagtexten:

- 5 §** Skyltar varigenom allmänheten avisas från ett visst område, som är av betydelse för friluftslivet, får inte finnas uppsatta utan tillstånd av kommunal myndighet. Tillstånd behövs dock inte om det är uppenbart att allmänheten inte får färdas fritt inom området eller att skylten är behörig av något annat skäl.
- 6 §** Tavla, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning för reklam, propaganda eller liknande ändamål får inte finnas varaktigt uppsatt utomhus utan tillstånd av regeringen eller statlig eller kommunal myndighet som regeringen bestämmer.
- 7 §** Vad som sägs i 6 § gäller inte anordning som informerar om affärsrörelse eller annan verksamhet på platsen eller anslagstavla för meddelanden om kommunala angelägenheter, föreningssammanträden, auktioner eller liknande. Den som vill sätta upp en sådan anordning eller anslagstavla får dock söka tillstånd till det hos den myndighet som avses i 6 §.
- 8 §** En sådan anordning eller anslagstavla som avses i 7 § får inte finnas uppsatt om den är uppenbart vanprydande.
- 9 §** Affisch eller annan tillfällig anordning utomhus för reklam, propaganda eller liknande ändamål skall i andra fall än som avses i 7 § tas bort av den som ansvarar för anordningen inom fyra veckor efter uppsättandet, om inte den myndighet som avses i 6 § har medgett annat.
- 10 §** Bestämmelserna i 6-9 §§ gäller inte anordningar inom vägområde eller för vilka bygglov krävs eller har lämnats. Bestämmelserna gäller inte heller sådana åtgärder avseende skyltar och ljusanordningar som inte kräver bygglov efter beslut enligt 9 kap. 7 § första stycket plan- och bygglagen (2010:900). Lag (2010:916)

Tillsyn m.m.

- 11 §** Naturvårdsverket utövar den centrala tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag och föreskrifter meddelade med stöd av lagen. Den omedelbara tillsynen utövas av kommunen.
- 12 §** Kommunen får besluta om de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna lag eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen skall efterlevas. I ett beslut om föreläggande eller förbud får vite sättas ut. Bli ett föreläggande eller förbud inte åtytt får kommunen låta vidta åtgärder på den ansvariges bekostnad. Kommunen får bestämma att dess beslut skall gälla omedelbart även om det överklagas.

Förordning om gaturenhållning och skyltning (1998:929)

Att sätta upp en skylt utom planlagt område kräver tillstånd av Länsstyrelsen.

Ur förordningstexten:

Skyltning m.m.

- 2 §** Länsstyrelsen får meddela tillstånd eller medgivande enligt 6, 7 och 9 §§ lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning.
- 3 §** Ansökan om tillstånd eller medgivande enligt 6, 7 och 9 §§ lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning skall vara åtföljd av karta, skiss eller ritning samt i den utsträckning som behövs i det enskilda fallet en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. miljöbalken. Om ett ärende enligt första stycket är av stort allmänt intresse skall kungörelse om ansökan och om miljökonsekvensbeskrivningen införas i den eller de ortstidningar som länsstyrelsen bestämmer. I kungörelsen skall anges var handlingarna i ärendet hålls tillgängliga samt att skriftliga anmärkningar får lämnas till länsstyrelsen inom en viss angiven tid, minst fyra veckor efter det att kungörelsen var införd.
- 4 §** I ärende enligt 6, 7 och 9 §§ lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning rörande anordning inom område med områdesbestämmelser skall yttrande inhämtas från den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet. Söks tillstånd enligt nämnda bestämmelser och kräver anordningen i fråga tillstånd även enligt 46 § väglagen (1971:948), skall ärendet prövas enligt båda lagarna.
- 5 §** När tillstånd eller medgivande lämnas enligt 6, 7 och 9 §§ lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, skall en kopia av beslutet snarast möjligt sändas till Naturvårdsverket och kommunen. Dessutom skall en kopia av beslutet sändas till väghållningsmyndigheten och lantmäterimyndigheten, om inte kännedom om beslutet uppenbart saknar betydelse för myndigheten. När tillstånd vägras, skall en kopia av beslutet snarast möjligt sändas till Naturvårdsverket. När beslut om föreläggande eller förbud meddelas med stöd av 8 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, skall en kopia av beslutet snarast möjligt sändas till Naturvårdsverket.
- 6 §** Länsstyrelsen får förordna att befogenhet som ankommer på länsstyrelsen att enligt 2 § denna förordning meddela tillstånd eller medgivande, helt eller delvis skall tillkomma den kommunala nämnd som kommunfullmäktige bestämmer. I ärenden som efter förordnande enligt denna paragraf prövas av en kommunal nämnd skall även de uppgifter i övrigt som enligt denna förordning ankommer på länsstyrelsen i stället ankomma på den kommunala nämnden. Samråd skall dock ske med länsstyrelsen i stället för med Naturvårdsverket.
- 7 §** Ett beslut som en kommunal nämnd har meddelat efter förordnande enligt 6 § första stycket skall expedieras enligt de föreskrifter som gäller när länsstyrelsen har meddelat beslut av samma slag. Dessutom skall en avskrift av beslutet sändas till länsstyrelsen.

Järfällas lokala ordningsföreskrifter

För bestämmelser om varuskyltning, torghandel, uteservering etcetera och Järfälla kommuns lokala föreskrifter hänvisas till separat dokument som finns på kommunens webb-plats eller tillhandahålls av Servicecenter.

- Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Järfälla kommun
- Varuskyltning och gatupratare

Programmet är tänkt att vara ett levande dokument och ska uppdateras vartefter, till exempel när lagar, förordningar i regelverket ändras. Generellt kan sägas att senaste version enligt Svensk författningssamling i berörda delar ska gälla i programmet.

Den grafiska profilen för Järfälla kommun är fastställd av kommunfullmäktige 30 maj 2011. Denna manual innehåller anvisningar och råd för hur den grafiska profilen ska användas. Den är förhållandevis omfattande, detta efter önskemål från förvaltningarna som önskat ett utförligt och konkret stöd för sitt arbete.

Utförligheten med många detaljer gör att manualen kommer att behöva uppdateras och kompletteras efter hand när nya frågor om profilens tillämpning behöver besvaras.

Du hittar manualen på internportalen. Den finns både i en webbanpassad version och för utskrift. På internportalen finns också kommunens märken och mallar för nedladdning. Där finns även kompletterande anvisningar och stöd för ditt informationsarbete. Utvecklingsavdelningen på kommunstyrelseförvaltningen och förvaltningsinformatörerna besvarar mer än gärna frågor om den grafiska profilen.

JÄRFÄLLA KOMMUN